

Še nekaj resnic ...

Zadnje čase so se spravili na delo različni bolj ali manj »modri« kšajlavi, ki jim sedanje zedinjevanje slovenskega naroda v idejnem in oboroženem boju proti komunizmu ni po volji, še manj pa se jim po volji skupine in ljudje, ki to, danes edino odrešilno, osvobodilno in narodno delo opravljajo. Skušajo delati med okrevajočim ljudstvom zmedo s praznimi, neštetokrat na laž postavljenimi napovedmi, obljubami in pripravi, ki jim jih ne narekuje kaka narodna potreba ali skrb za narodovo, temveč v glavnem skrb za lastno korist in skrb za bodoče »vloges«. Po drugi strani skušajo že zdaj požeti sadove sedanjega dela in boja drugih, ker sodeljo, da so samo oni poklicani za rešnike naroda, čeprav so v njegovem usodnem morda boju stali ob strani, držali roke križem, obračali na dva oči, — če ne celo na tri — in kar je še takih pogumnih in načelnih drž, ki so zlasti na mestu, hvale vredne in zgledne tedaj, ko gre za vse.

Ne zaradi kšajlavev, ki jih čas in lastna kratkovidnost neizprosno žene v pozabljeno, temveč zaradi tistih, ki bi se iz priloge spustili v morda še dali begati, se nam zdi potrebno, da zapišemo nekaj resnic, ki jih mora danes priznavati sleherni pošten, trezen in zaveden Slovenec, če mu gre za obstanek naroda in s tem za lastni obstanek ter bodočnost. Ne samo priznati, temveč se po njih ravnati, kakor se skušamo po njih v svojem delu in boju dosledno ravnati mi, daj nam to kdo zameri.

Te resnice bi bile:

1. Cilj slehernega pravega rodoljuba, zlasti pa tistega, ki hoče voditi, mora danes biti, da se s tem več Slovencev združi v čim bolj strnjeno in samostojno skupnost, ki jim bo nudila čim več človeških in narodnih pravic ter možnosti za vsestranski razvoj in napredek v mirnem sožitju s sosedi in z Evropo. Kdor koli nam k dosegu tega cilja kakor koli pomaga, je naš prijatelj; kdor nas pri tem ovira, je naš sovražnik.

2. Pravico do vrednega in enakopravnega obstanka v novi Evropi smo si Slovenci pridobili s svojimi krvavimi ter žrtvami polnim bojem proti komunizmu na naših tleh. Z njim smo branili sebe in — po svojih močeh ter zaradi važnosti prostora, na katerem prebivamo, — tudi Evropo. Edino, kdor se je tako ali tako, zmeraj pa neizprosno in brez kompromisov boril proti komunizmu, se je boril za svoj narod in za njegovo bodočnost.

3. Nasilje vsega našega boja proti boljševizmu je slovensko domobranstvo s svojimi žrtvami in uspehi. Zaradi tega je slovensko domobranstvo pod vodstvom generala Rupnika poročilo za našo lepšo bodočnost ter njen temeljni in vreden kamen. Kdor torej kakor koli rovari proti domobranstvu ali v njem; kdor mu s strankarskimi in strankarskimi prizadevanji skuša omajati strnjeno ter splošno slovenski značaj; kdor vzbuja s takim delom proti njemu nezaupanje, — dela proti naši rešitvi in proti naši bodočnosti.

4. Naš poglavitni narodni sovražnik je komunizem. Komunizem ograža naš narodni in goli človeški obstanek; edino on prinaša danes uničenje naših veri, naših duhovnih vrednot in vsemu tistemu, za kar je kulturnemu človeku vredno živeti. Zaradi tega moramo prav vse svoje sile vreči v idejni in oboroženi boj proti njemu. Danes in za zdaj nam je potreben samo ta idejni boj. Kdor danes odznanja drugačen idejni boj — ne mislimo tu idejnega boja za uveljavljanje verskih in moralnih načel, ki se povsem ujema z idejnim bojem proti komunizmu — hoče pod to krinko oživiti samo nekdanja strankarska in strankarska nasprotja, od katerih smo v narodnem pogledu imeli samo škodo; škodo, ki jo usodno čutimo še danes. Kdor to dela, drobi narodno silo v trenutku, ko poglavitni boj še ni končan, in s tem narodu škodi. Najmanj pa sme o potrebi takega boja govoriti ter ljudi, ki so vse svoje sile in svojo glavo zastavljali za uspeh prvega in poglavitnega, to je protikomunističnega idejnega ter oboroženega boja, brezdejnosti ali celo protidejnosti dolžiti kdo, ki je leta 1942. po prvih strelh na ulicah zvil svojo zastavo ter pobegnil na varno. Tudi ne sme tega delati nobena skupina, katere prvaki so tedaj, ko so drugi padali kot narodni in verski mučenci, slovesno zatirjali, da bodo tožili vsakogar, ki bi trdil, da oni organizirajo kakršen koli odpor proti OF.

5. Idejni boj proti komunizmu, proti bolševizmu, ki se je s svojimi širšimi in splošnimi odmevi tako ali tako zajelja v vse sloje našega naroda in v vse panoge našega življenja, bo uspešen le tedaj in bo le tedaj dopolnil zmagi oboroženega boja, če bo neizprosno na levo in na desno; če ne bo poznal ozirov ne do velikih ne do majhnih; ne do pomembnih ne do neznanih; če ne bo upošteval nobenih nekdanjih osebnih, strankarskih ali skupinskih zvez ali prijateljstev; če bo brezobzirno razkrinkaval vse pobornike, podpornike ter zagovornike komunizma in Osvobodilne fronte, naj sede kjer koli; naj pripadajo temu stanu ali onemu poklicu. Če bi ne bila Osvobodilna fronta dobila, komunističnih in pomočnikov celo pri ljudeh, od katerih bi tega nikoli ne bilo moči pričakovati, bi ne bil komunizem v svoje vrste potegnil dela naše mladine in nekaterih nekdanjih dobrih, poštenih ter, kar je najhujše, tako imenovanih »uglednih« naših ljudi. Tak neizprosni boj danes temu ali onemu ni po volji, kar okuša včasih pri svojem delu tudi naš list. So ljudje, ki sodeljo, da se mora nekaterim odpušiti vse, celo ta greh, da so izrli za narodo kri in njegov obstanek. A kdor zdaj skuša reševati take krive glave, naj

Bei uns zu Hause. — V slovenskem domu.

„TUDI V TEM BOJU
BO ZMAGALA EVROPA“

FUHRERJEV GOVOR OB 12 LETNICI PREVZEMA OBLASTI PO NARODNEM SOCIALIZMU

Ob dvanajsetletnici prevzema oblasti po narodnem socializmu v Nemčiji je Führer imel 30. januarja po radiu govor, v katerem je med drugim dejal:

»Ko mi je pokojni nemški državni predsednik Hindenburg pred 12 leti zaupal kancerstvo, je bila Nemčija na znotraj in izem položaju, kakor je danes v svetovno-političnem na zunanji: 7 milijonov brezposelnih, kmečki stan uničen, prav tako obrt in trgovina. Grozil je finančni polom države, dežel in občin.

Za tem gospodarskim uničenjem Nemčije je stala tudi tedaj pošast azijskega boljševizma kakor danes. Meščanski svet je bil povsem nesposoben, da bi se uprl temu razvoju, kakor so nesposobne danes meščanske države, katerim je usojen pogin.

Narodni socializem pa je v šestih letih ogromno ustvaril in še vedno zasnoval ter tako vzdul zavist nesposobnega demokratičnega sveta. Glavni vzrok zavisti je bila vojaska urditev nemškega ljudstva.

Grozovita usoda, ki danes na vzhodu iztreblja deset in sto tisoče ljudi, bo na koncu kljub vsemu odbila in premagana. To je edino mogoče zaradi notranjega preobrata v nemškem narodu od leta 1933. Če bi bila Nemčija danes še Nemčija iz versailleke pogodbe, bi azijskega poplava Evropo že zdavnaj odplovila. Že dolgo preden je prišel narodni socializem na oblast, je divjal neumljen boj proti temu judovsko-azijskemu boljševizmu. Če ta ni preplaval Evrope že leta 1919, je ni samo zaradi tega, ker je bil takrat sam še prešibek in premalo oborožen. Poljske ni uničil samo zaradi izgubljene bitke pred Varšavo, Madžarske zato ne, ker boljševiškega nasilja niso mogli vojaško obdržati. Poskus uničiti Nemčijo so opustili le, ker se jim ni posrečilo odstraniti zadnje naravne odporosti našega naroda. Zaradi tega je pričelo judovstvo načrtno rušiti naš narod na znotraj. Pri tem je imelo najboljšo zaveznike v onih neumljenih meščanih, ki niso hoteli spoznati, da je doba meščanskega sveta končana in da se je doba gospodarskega liberalizma prežvečela in da je možno obvladati velike naloge časa samo s avtoritarno združeno silo naroda, ki

izhaja iz zakona enakih pravic za vse in enakih dolžnosti.

Tako je narodni socializem sredi ogromnega gospodarskega, socialnega in kulturnega dela dal nemškemu narodu tudi oborožitev. Odporna moč našega naroda je od 30. januarja 1933 tako silno parala, da je ni moči primerjati s prejšnjo dobo. Ohranitev te notranje odporne sile pa je najzanesljivejši porok za končno zmago.

Če je Evropa danes bolna za hudo boleznijo, potem jo bodo prizadete države s skrajno odporno silo premagale, ali pa ne. A tudi oni, ki ozdravi in živi dalje, premaga višek take bolezni samo v krizi, ki ga izredno oslabi. Zaradi tega pa je še bolj neizpromljiva naša volja, ne ustrašiti se tega boja za rešitev našega naroda pred najstrašnejšo usodo vseh časov. Vsemogočni je ustvaril naš narod. S tem da branimo obost našega naroda, branimo njegovo delo. Ker pa je ta obramba zvezana z veliko nesrečo, trpljenjem in bolečinami, smo le še bolj navezani na ta narod. V tem usodnem boju poznamo samo eno zapoved: kdor se častno bori, lahko reši s tem svoje življenje in življenje svojih dragih. Kdor pa ravna glede naroda zavratno in neznančno, bo umrl sramotno smrti. Da je narodni socializem vzbudil in utrdil ta duh v nemškem narodu, je njegovo največje delo. Ko bodo na koncu svetovne drame zazvonili zvonovi mira, bomo šele spoznali, kaj dolgo je nemški narod temu duhovnemu prepovedi: nič manj kakor obstoj na tem svetu.

V tej uri bi rad kot neizprosni narodni socialist in borec svojega naroda zagotovil zavezniškim državam enkrat za vselej, da pomeni vsak poskus vplivati na narodno-socialistično Nemčijo s frazami Wilsonovega kova navednost, ki je današnja Nemčija ne pozna. Odločilno pri tem je, da ti ljudje sami nimajo več moči, da bi lahko kdaj koli izpolnili kakšno svojo obljubo. Zaradi tega ponavljam svojo prepoved: Anglija ne bo več imela moči, da bi ukrotila boljševizem, marveč bo v lastnem razvoju nujno podlegla tej uničujoči bolezni. Duhov, ki se jih demokracije poklicale iz azijskih step, se same ne bodo moge več rešiti. Vsi tisti majhni evropski narodi, ki so se vdali ter

zaupali v zavezniška zagotovila, so danes na poti do popolnega iztrebljenja.

Ta usoda pa ne bo doletela Nemčije! Porok za to je pred 12 leti izvojevana zmaga v notranjosti naše dežele. Ob 12. oktobra prevzema oblasti je torej še toliko bolj potrebno, da utrdimo svoja arca bolj ko kdaj koli ter da sveto sklenemo, da se bomo borili, vseeno kje in vseeno v kakšnih okoliščinah, dokler ne bo na koncu zmaga kronala naše napore.

Kljub sovražnemu okolju, ki me je nekoč obdajalo, sem stopal kot neznanec brez imena do končnega uspeha. Vedno sem imel pred očmi svoj cilj in končno sem bil vendar zmagovalci! Moje današnje življenje izključno določajo dolžnosti, ki so mi naložene, namreč: za lastni narod delati ter se zanj boriti. Od te dolžnosti me lahko odveže samo Oni, ki me je za to poklical. Da me je Vsemogočni 29. julija obvaroval, imam za potrdilo podeljeno mi nalogo.

Zato bom tudi v bodočih letih stopal po poti, brezkompromisnega zastopanja koristi svojega naroda ter prevzet od svetega prepričanja, da Vsemogočni ne bo zapustil tistega, ki vse svoje življenje ni hotel drugega, kakor obvarovati svoj narod pred usodo, ki je ta narod ni zaslužil.

Zaradi tega se v tej uri obračam na ves nemški narod, zlasti na stare soborce in vojake, da se oborože s še večjo in tršo odpornostjo, dokler ne bomo mrtvim lahko spet položili na grob venca z napisom: In vendar ste zmagali.

Pričinkujem od vsakega Nemca, da bo izpolnil svojo dolžnost in da bo prevzel vsako žrtvo; da bo vsak zdrav šol z dušo in telesom v boj, vsak drugi pa z vsemi silami delal za zmago. S posebnim zaupanjem se obračam na nemško mladino.

V taki skupnosti lahko po pravici prosimo Vsemogočnega za milost in blagoslov. Naj bo ta kriza še tako huda, na koncu jo bomo premagali z neuklonljivo voljo, požrtvovalnostjo in sposobnostmi. Prestali bomo tudi to stisko. Tudi v tem boju ne bo zmaga Azija, marveč Evropa in njej na čelu Velika Nemčija in nemški narod, ki že poldrugi tisoč let brani Evropo kot glavna sila proti Vzhodu.

8. Najstrašnejše gorje, ki bi nas Slovence moglo še zadeti, bi bila neposredna vojna na našem ozemlju. Ta bi uničila še tisto, kar je pustila revolucija in kar smo si pred njo s tolikimi žrtvami ubranili. Naše ljudstvo se tega dobro zaveda. Posebni boji milosti in priprošnji svoje narodne zaveznice, Brezjanske Matere božje

pripisuje, da mu je ta strahota dozdaj bila prihranjena. Kako naj potem rečemo ljudem, ki si žele, da bi nas to gorje čim prej zajelo; ki trdijo, da jim ob približevanju front vriskajo arca — kakor komunizem. Naj se to silši še tako neverjetno in nemogoče in nečloveško — tudi to se je zgodilo in je zapisano, pa tudi spravi!eno!

9. Če smo Slovenci leta 1941, in 1942, vsak upor proti zasedbeni oblasti obsodili za zločinski, kar nam more prinesli samo uničenje; če smo zaradi tega odklonili Osvobodilno fronto in šli v boj proti nji, da bi se obvarovali drugega ognja, obsojamo vsak tak poskus tudi danes, naj prihaja agitacija zanj od katere koli strani. Danes še bolj, ker nas je že dosti manj, kakor nas je bilo 1942. In nas zato vsak masševinski udarec še prej in še temeljiteje lahko zdrobi. Kdor hoče svojemu narodu dobro in svobodo, tega ne more delati. Če pa dela, — pa naj bo to častihlepen ilegalce ali sčilen politik, — potem ga k temu ne silijo prave narodne koristi, temveč le pohlep po bodoči oblasti in posesti, kakor je gnil Osvobodilno fronto.

10. Mi danes ne potrebujemo nobene oborožene skupine, ki se ne bori proti komu.

Dalje na 2. strani.

Prilagamo položnice in prosimo cenj. naročnike, da poravnajo zaostanke naročnine, ker bomo sicer v prihodnjih dneh pričeli z ustavljenjem lista.

IZJAVA O VOJNEM POLOŽAJU
NA VZHODU

Načelnik nemškega glavnega štaba generalni polkovnik Guderian je dal naslednjo izjavo:

»Naj vas ne moti opustitev ozemlja. Vodstvo se ravna po jasnem načrtu. Vodstvo razpolaga še z vsemi oddelki. V sovjetske roke niso prišli nobeni celi oddelki, divizije ali zbori. S podporo srednje Visle korakajo, sileno kot potujoči kotli, naše divizije proti zahodu in njihove osti so že dosegle nove postojanke. Hkratu se valijo z vseh strani ojačenja. S sovražnikovimi napadalnimi silami se bo pričel boj v trenutku, ko bodo naše priprave končane. Čas protisunka določa vodstvo.«

NACRTI AMERIŠKIH »PRIJATELJEV«

»New York Times«, vodilni ameriški dnevnik, poroča, da je zunanje ministrstvo Združenih držav pripravilo načrt, ki določa obnovitev habsburške Avstrije, Avstriji, ki naj bi jo obudili po tem načrtu, bi morala Italija odstopiti južno Tirolsko in Karnijo (z Režijo). Ta načrt se tiče vseh vzhodnoevropskih držav in določa n. pr. da bi nova Jugoslavija dobila Reko, Zader in prejšnje italijanske otoke v Dalmaciji, ne pa Trsta in Gorice. Ti pokrajini bi po ljudskem glasovanju pripadli Italiji ali novi Avstriji.

POVSOD ENAKO

Do meseca julija 1944 so Titovi tolovaji v Hercegovini in Črni gori uničili:

8029 hiš,
384 šol,
115 orožniških postaj,
3 otroške domove,
18 cerkva,
2 samostana.

Pobilj so 50.350 ljudi, med njimi skoraj vse žrnogorsko razumnstvo, in 162 duhovnikov. Čez 400 žena in deklet je naredilo samomor, potem ko so jih osvobodilci posilili.

Povsod enako: pri nas, na Balkanu, na Poljskem...

NEKDAJ IN ZDAJ

Včasih so iz tujine do nas prihajali dragocni glasovi kakor danes. Zdj, ko smo za 15. september 1944 doživeli izjavo Cankarja, Kuharja, Snoja itd., ne bo napak, če osvežimo spomine na nekdanj. Poslušajmo:

»Borba je potrebna, toda pametna borba brez nesposobnih žrtv, ne pa ropi in ubojstva. Varnost se vsake nečnosti in zadržite zlasti partizanstvo.« (Dr. Miha Krek, 17. dec. 1941.)

»Niti komunistično zapletništvo ne bo uničilo slovenskega naroda. Narod bo poklical na odgovor vse, ki so si oskrnili roke z bratromorje! (Isti, 31. maja 1942.)

»Vsi, ki hočemo, da naš narod preživi to strašno dobo, moramo čuvati narodno življenje. Mrtvih ne bo obudila nobena zmaga in za mrtve je svoboda brez pomena.« (Isti, 2. avgusta 1942.)

»Naš narod ima opraviti z enim sovražnikom, ki se nam je vsilil in ki se imenuje Osvobodilna fronta. Sedaj so se še domači morilci spravili nad ubogo slovensko ljudstvo.« (Lojze Kuhar, 22. III. 1942.)

(Vse po »Svobodni Sloveniji« z dne 20. oktobra 1942.)

Tako je bilo nekdanj. Danes pa veljajo za izdajalca tisti, ki ne delajo navezavane nič drugega — ko da ta naročila izpolnjujejo...

KRIVDA IN DOLŽNOSTI TERENCEV

»Za vsa ropanja, ki so se izvršila po vaseh, umore družin in posameznikov njsijo krivdo vsaki terenci. Kar so partizani naropali, niso še nikomur ničesar vrnili, zato pride dolžnost povračila za vse rope na tiste, ki so sodelovali — na vsake terence.

Zato je prva dolžnost vsakega terenca, ki se hoče spraviti z Bogom, da skuša povrtni škodo, ki jo je ljudem naredil. Mnogi terenci še hodijo v cerkev, k spovedi in k sv. obhajilu. Toda ali niso njihova obhajila hojzeropa? Pri spovedi zamolčujejo svojo krivdo, da so sodelovali pri ropih in umorih s svetom, ukazom, naročilom, odobravanjem. Dokler ne skušate povrtni škodo, ki ste jo zakrivali, toliko časa vam duhovnik ne more dati odvezi! Če pa ste dobili odvezo in niste obljubili, da hste škodo povrtni, je vaša odveza neveljavna: vest ste si samo obtežili z novim smrtnim grehom!« (Za slovensko domačino)

»NARODNO-OSVODILNA VOJSKA«

V začetku meseca januarja 1945 je iz »3. garibalidske brigade «Natisone» ki spada v sestavo slovenske »narodno-osvobodilne« vojske, pobegnil italijanski častnik Fracasso, znan bralcem italijanskih listov iz časov pred 8. septembrom 1943. Bil je v svoji brigadi prosvetar. Mudil se je z njo do lanskega decembra na Banjaški planoti.

Za narodno prebujenje in osamosvojitve tamkajšnjega slovenskega prebivalstva je deloval po lastnih besedah takole:

»V vsaki vasi sem moral vsak teden organizirati vsaj eno prireditev v italijanski. Izbrali smo kako italijansko burko, peli italijanske pesmi in imeli agitacijske govore. Prireditve so se morale udeležiti vsi vaščani. Če je na njej sodelovala kaka slovenska »kulturna skupina, je bil program dvojjezičen. Organiziral sem časopise za civilno prebivalstvo. Dobil sem izrečen nagod, da naši listi ne smejo biti dvojjezični, temveč samo italijanski, ker pripada to ozemlje italijanski komunistični republiki. Izdal sem tri stenske liste: »Manifestino murale«, »Avanti« ter »Oggi e domani«. Vrh tega smo izdajali tiskani tednik »Il nostro avvenire« s podnaslovom (v italijanski) »glasilo primorskih Italijanov, pripadnikov gibanja za novo Jugoslavijo«.

Živel ta edino prava »narodno-osvobodilna« vojska!

Tako se oni vojakujejo — navzile amnestijam in vabilom: v Mačkovec pri Sadih vasi na Dolenjskem so tolovaji takole mučili ranjenega domobranca Bendeta Jožeta (leži počevno na tleh), domobranca Gazvoda J. (vidijo se samo noge) in še enega domobranca, ki leži v ozadju za tolovaji. Sliko so posneli komunisti sami. Kakor priča napis na njej, je to krvočno zverstvo ovčkovčilo dopisnik »Slovenskega poročevalca« Cvetko Zagorski-Zagore.

SOVJETSKI NAVAL

Tedni, ki so pretekli od pričetka boljševiškega napada na vzhodu, so sprožili povečano zanimanje ne le za vojaške dogodke, temveč tudi za politične cilje velikih sil. Siloviti spopadi so se zdaj razbremenili na tistem ozemlju, ki je neločljiv del naše celine in tistega področja, koder je zahodna kultura skozi stoletja oblikovala obličje ljudem in narodom in iz Evrope naredila vodilno celino.

Sedaj je v ta prostor vdrla Evropa in njenemu človeku docela tuja sila, ki z brezprimerno nasilnostjo uvaja zakon neomikane in kulturno, za tisočletje zastale azijske stopo.

S tem usodnim spopadom Evropa s silami organiziranega nasilja, čigar prizorišče so sedaj postali tudi deli zgodovinskega nemškega ozemlja, so se za vse zadnjake začele temne ure. V teh urah izginjajo iz ospredja razni predsodki, na njihovo mesto pa stopa spoznanje, da je v nevarnosti ne le ta ali ona država, ta ali oni narod, temveč vsa Evropa kot zibelka kulture in domovina mnogostevlinih narodov, ki hitejo boj za svoj obstoj sploh.

Evropska trdnjava ne sme pasti. Nemška vojska je morala prevzeti vso težo obrambe celine pred boljševizmom in zbran brantni svoje zahodne meje pred vojskami tistih velikih sil, ki so se do sedaj s ponosom prištevale v zahodnoevropski kulturni krog, pa še danes delajo tako, kakor da ne bi razumeli ključa ogrožene Evrope in svojih dolžnosti do nje.

S tem pa raste krivda Velike Britanije in Združenih držav, ki hočeta na vsak način slaviti zmago nad neupogljivo Nemčijo, pa pri tem pozabljata, da bi tedaj morali narediti odločen križ čez svoje narite in so za težko pričakovani politični in gospodarski plen obrisani pod nosom.

Sedaj trenutki so poslednja prilika, da se iz boljševiške družbe odtrga tisti, ki jim je nepoučenost do sedaj preprečevala, da bi spoznali nevarnost, ki grozi tudi njim. K spremembi njihovega dosedanjega stališča jih morajo siliti že zgolj trgovski računi, kajti danes leži na dlani, da bi pomenila zmaga boljševizma ne le propad Evrope, temveč tudi uničenje vseh tistih stvarnih dobrin, ki naj bi Angležem in Amerikancem služile kot pokritje za orjaške izdatke v sedanjih vojni.

Ofenziva, ki se je začela 12. januarja, je boljševikom prinesla delno zemeljsko spremembo, pred vsem ozemlja predvojnega Poljske, z izjemo delov Šlezije in nekdanjega koridorja. Najgloblji prodor so boljševiki dosegli ob obeh straneh Varšave

proti zahodu do Poznanja.

dočim sta obe krili precej zastali. Desno, to je severno boljševiško krilo, si lomi zobe v Vzhodni Prusiji, južno pa skuša dobiti sredinske armade in pobiti na severnih pobočjih Beskidov in se polastiti celotnega šlezijanskega industrijskega področja.

Severno sovjetsko krilo je po ogromnih izgubah vdrl v Memel in Tilis in se sedaj bori južno od mesta Königsberga. Rdeča divizija, ki so nad Varšavo krenile naravnost proti severu, so se pretolke do Elbinga in začele potem siliti na zahodno obalo Spodnje Visele. Istovrstna ofenziva proti zahodni letonaki obali (Kurlandija) je spodletela.

Rdeča vojska, ki je šla proti zahodu skozi srednjo Poljsko, je na črti Poznanj — Scheideg — Bydgoszcz in Torunju naletela na strasten odpor. Posadke navedenih utrjenih mest so doslej odločno kljubovale boljševiškem napadu. Sedaj v Bydgoszczu se je posretil vpor. Sovjetski oklepniški in motorizirani oddelki, ki so videli pred seboj pot proti zahodu zaprti, so se obrnili naravnost proti severu in si kanijo skozi nekdanji koridor izsiliti pot do Gdanskega zaliva, kjer naj bi se združili z oddelki, ki silijo čez Vislo, pa jim obramba Marienburga dela hude preglavice.

Južno krilo boljševiške vojske je med tem prispelo do reke Odre na odseku Kosel-Brieg. Napelo je vse sile, da bi prekoračilo reko, toda poskusi so se iz-

jalovili in je boljševikom kot plen ostalo le mesto Oppeln. Po prvih poskusih okrog Vratislave so se boljševiki obrnili proti severozahodu in hočejo obiti mesto ter si pri Steinau postaviti most čez Odre. Razvili so se ogroženi boji. Sovjeti so si naredili nekaj mostičev, katerih večino so Nemci razbili ali pa zožili. Nakaj uspehov so imeli boljševiki tudi v prostoru pri Katovicah.

Boljševiške izgube na vseh odsekih so silne. Tako je bilo objavljeno, da je neka nemška bojna skupina na svojem področju uničila 1356 oklepnikov. Ta primer podala le približno sliko rdečih izgub.

Bojišče na Madžarskem

je bilo prizorišče neprestanih sovjetskih naporov, da bi stili ohrambo Budimpešte. Bitelji so se odločno držali v zahodni polovici mesta in odbili neštene napade. Med tem so nemška oddelki, ki so ponovno zavzeli Stolni Beli grad in vzhodna pobočja pogorja Vertes, prispeli na širokem pasu do Donave in preprečili vse boljševiške poskuse, da bi si izgnanost ozemlje priborili nazaj in tako odrezali madžarsko prestolnico od zahodne strani. V nemške roke sta padli tudi industrijski

meši Alsölgalle in Felsőgalle. Odstrlel okrog 250 oklepnikov v nekaj dneh je dokaz, da so boljševiki vrgli na odsek med Rlatnim jezerom in Donavo vse svoje sile.

Ta čas so nemške divizije na Balkanu na kratko ograbile s komunističnimi tolpami južno od Mostarja, na Srednji Drini, ob Spodnji Dravi, posebno pa pri Virovitici.

Šele po preteku poldruga meseca so se Angleži in Amerikanci preuredili v tolikšni meri, da so začeli

z zahodne zimske bitke za osvoboditev ozemlja, ki so ga za božič izgubili. Amerikanci so zavzeli nazaj St. Vith in pritisnili posebno vzhodno od Houffalizeja. Angleži so prevzeli odsek med Rormondom in Linneichom in so doslej dosegli le nekaj krajevnih uspehov. Ostrejši so boji v Alzaciji. Na obeh straneh Sletstadta so zavzniki ojačili svoj pritisk in so se hude bitke razplamtele posebno zraven Rapollswellera. Iz Mühlhausa napadajo Amerikanci so prispeli na vzhodni breg prekopa, ki se steka v Ren pri Kolmarju.

Letalsko delovanje zavznikov so se osredotočilo na velika mesta, posebno na westfalsko področje. Brez prestanka pa je na London deževalo nemško povračilno orožje.

Uničenje zgodovinske romarske cerkve na Kopanju

Poldrugo uro od Grosuplja se dviga ob kočevski progi sredi radenjske doline prijazni kopanjski hriček, ki ga je še pred dobrim pol letom krasila romarska cerkev Marijinega Vnebovzeta. Postavil jo je pred davnimi stoletji stiški samostan, čemur sta bila priči kipa sv. Benedikta in sv. Bernarda na glavnem oltarju. V zvonikovi notranjstvi je ohranjena v gotičnih številkah naslikana letnica 1524. Tega leta je bila prvotna kapela razširjena v gotično cerkev, ki pa je bila kasneje še večkrat prezidana.

Kopanjska cerkev se omenja že leta 1433. v listini, izdani v Gradcu 15. apr. istega leta. (Listina je natisnjena v knjigi Jožeta Chmela: Geschichte Keiser Friedrich IV., prvi zvezek, stran 157.) Tedaj so se pripravili celjski grofje, ki so leta 1418. podedovali ortemburska posestva, za meje med svojim in habsburškim letjem. Meja je šla med Čušperk in Višnje goru. V tej listini se prirojata obe vasi Radniki (tedanje ime za Veliko in Malo Račno) in Kopanj, čušperški graščini, ki je bila last celjskih grofov. V prejšnjih časih je bila na Kopanju zelo obiskovana božja pot; z romarskimi shodi so bili združeni semji, o čemer govori tudi omenjena listina. Za časa cesarja Jožeta II. so bili romarski shodi prepovedani, a kljub temu se je še vsako leto do današnjih dni pri kopanjski Materi božji zbirala na Vnebohod in Veliki Šmaren velika množica romarjev iz bližnje in daljne okolice. — Ljudstvo je imelo in ima še vedno veliko zaupanje v Kopanjsko Marijo, zato so ne samo domači farani, ampak tudi po sosednjih farah bridko občutili vandalsko razdejavanje Marijinega svetišča. Ni čuda, da se je ljudstvo takrat na glas jokalo.

Leta 1788. je dobila cerkev prvega duhovnika, ki je bil kaplan ekspozit šmarnske župnije, kamor je Kopanj spadal. Leta 1876. je postal ekspozit pravi župnik. Že leta 1781. je čušperški graščak Karol grof Turjaški podaril kopanjski hrib v užitek dušnemu pastirju, kadar se tam nastani.

Četiri med kopanjskimi duhovniki je bil Jožef Prešern, stari stric pesnika Franceta Prešerna. On je leta 1813. prizidal cerkvi sedanji prezbiterij. Od leta

1807. do 1810. je bival pri njem mladi njegov nečak France, ki je odtod šel v ribniško šolo.

V glavnem oltarju kopanjske cerkve je bila znamenita Čebajeva slika Marijinega vnebovzeta iz leta 1769. (ta slika je bila cenjena na več milijonov) in lep lesen kip Marije z Jezusom v naročju. Ves obok je bil ornamentalno poslikan, prav lično delo Stefana Subica iz l. 1858., očeta naših slavnih umetnikov Janeza in Jurija. Tudi Križev pot je bil njegovo delo.

Zupnišče je bilo zidano l. 1907. Ljudska šola pa l. 1865., a l. 1930. prezidana in dvignjena za eno nadstropje. Vsa ta poslopja je požgala komunistična druhal v kup razvalin. Šola in župnišče z gospodarskimi poslopji sta bila požgana 17. dec. 1943, cerkev pa ponoči 16. februarja 1944. Premična cerkevna oprema je bila večinoma rešena, ni bilo pa mogoče rešiti Marijine slike in kipa na glavnem oltarju. Zgorele so tudi klopi in orgle. V cerkvi je bilo zažgano na

TAKO JE UMIRAL FRANCE KERN

štiri in trideseti slovenski duhovnik — mučenec.

Priče, ki so zadnji čas prišle iz Bele Krajine, vedo povedati strašne podrobnosti o sodbi in smrti hinjskega kaplana Kerna Franceta. Tega uboga duhovnika — tujca so zvezanega in vsega pretepenega pripeljali v sokolsko dvorano v Metliki, kjer je bila zbrana tolpa krvi željnih rdečih zločincev.

Glavna obtožba proti njemu je bila ta, da si je zapisoval v koledar novice, kar so jih iz dneva v dan zvedeli v Hinjah. Tožili so ga, da je to delal zaradi tega, da je obveščal »okupatorja« o položaju v svoji fari. Vse njegov zagovor in tudi obramba zagovornika Tusulina ni prav nič pomagala. Zelo obtežljivo za njega je bilo to, da je bral slovenske liste, zlasti »Slovenski dom«.

Od 8. ure zvečer pa do 5. ure zjutraj je trajala »obravnavanje«. Ob 5. zjutraj se je sodni dvor umaknil na posvet. Obtožena so tedaj postavili na oder, rad njim so prižgali rdečo luč, zadaj za glavo pa je imel kladivo in srp. Dve uri se je sodni zbor posvetoval in ves ta čas je bil ubogi kaplan izpostavljen najhujšemu zasramovanju podivjanih tolovajev.

Med zasramovanjem je nenadno ugasnila za 2 minuti luč nad njegovo glavo; to je bilo znamenje za smrt.

Po 2 minutah je prišel sodni zbor in razglasil obsodbo: smrt. Zločinci so ga takoj odpeljali v cerkev sv. Roka na metliškem pokopališču. Tu je bil zaprt ves dan brez vsake jedi. Na ponovno prošnjo mu je ne-

kdo od prisilnih mobilizirancev pripeljal spovednika rdečega patra Modesta Goljo. Po spovedi je mučenec Kern izrekel poslednjo željo: da bi smel še enkrat maševati. In prav opolnoči je v cerkvi sv. Roka opravil svojo zadnjo mašo.

Takoj po maši so prihrumeli v cerkev rdeči rablji in pričelo se je mučenje, ki je trajalo prav do zore. Ob tem mučenju je slovenski duhovnik Franc Kern izdihnil dušo.

Zjutraj so ostanke njegovega telesa zavlekli za zid in jih vrgli v jamo. Niso pomislili, da bi utegnili njihov zločin kdo odkriti. Toda cerkev je bila dovolj jasna priča njihovega zločinstva. Prav vsa od oltarja do zadnjih vrat je bila oškropljena s krvjo in na mnogih krajih so ležali koščki mesa. Vrsta ljudi je še danes priča tega grozodejstva.

Takoj naslednji dan je bil grob zasut s svežimi rožami. Komunisti so rože pomandrali in prinesli na grob armade kopriv. Naslednje noč pa je bil spet grob zasut z rožami. Kdo jih je prinesel, nihče ne ve. Komunisti so jih spet potepali.

To se je ponavljalo več dni, zato so tolovaji grob na vseh straneh zastražili. Še danes ne sme nihče iti na grob mučenca Kerna.

Prav tako grozen, kakor je ta primer, je še vrsta drugih. A za vse komunistične zločine ljudstvo ve, zato ni čudno, da danes tolovaje sovražijo in nima zanje druge besede kakor »zločinci«.

Hinje tožijo ...

Na cesti sem srečal kmeta z družnico: 7 majhnih otrok. Nisem ga spoznal. Najmlajšega, ki je drgetal od mraza, je držala bolna mati v naročju. Iz vseh oči sta sijala strah in beda.

Solze so ga obile in njegava možka narava se ni sprlo gorja, katerega mu je pripravil lastni »brat« komunist, mogla vzdržati joka. Uboga mati je plakala z moštem. Najmlajši je zavekal. Ostali otročki — brez doma — so poklekli na sredi ceste in dvignili roke proti nebu:

»Marija, pomagaj nam tle«

Z roko sem šel preko čela, da odvrnem mračno misel. Možak v najboljših letih, danes skrušen starec, je zastokal: »Brezdomci, nimam strehe. Of mi je pobrala vse, vse... Pred letom so mi ubili najstarejšega, Janeza, danes so ubili — nas vse.«

Spoznal sem, knko ljubi kmet svojo zemljo in družino. Nisem mogel najti besede v tolažbo, le pesti sem stisnil močnejše.

Oče, z vami in v vsem 300 brezdomci iz Hinj in Hriba stoji in sočustvuje slovenski domobranec, in dokler bo ta stal, bo še stala slovenska zemlja in slovensko ime.

Prihajali so še drugi. Obupani, lačni, prezeblji...

»Dajte nam puške, da udarimo danes mi.« je grozeče vzdihnil trde roke očene in nadaljeval: »Staram, se, moči me zapušča, imam bolno ženo in kup nedoraslih otrok, a z vami grem, grem, dokler ne pade zadnji krvosok, ki uničuje kmetov žulje.«

Imel sem kmetijo, 12 let sem zanje delal in gubil svoje zdravje v rudnikih po Ameriki in danes, na stara leta, moram be-

žati, bežati iz lastnega doma, ki je danes še samo pogorelina. Klet, ki ni hotela goreti, so mi podmlinili...

Z grenkim srcem sem poslušal:...

»Desetletja sem garal in si pridigoval od ust, da sem preživel otroke in si postavil dom. Malhen, toda bil je moj. Danes nimam več doma, ne jaz ne moji nedolžni otroci. Vsa teta naj bi bilo priznaneseno. Pogledite, najstarejša je stara 4 leta, najmlajši 3 mesece. In danes kljub stradanju nimam kaj, da bi ponudil otrokom.«

Imel sem sнове, imel sem polja, imel sem hišo, danes sem ostal starec na stara leta. Sam. Prvi je padel, nekje na Bolgarskem aprila 1941, drugi je utihnil na Rabu, tretjega so odpeljali oktobrsko noč komunisti in ni se vrnil več. Vojni požar se je ustavil na mojem starem hrbtu, dokler ga ne upogne.«

Starec je močno zakajšal in se prijel za prsa.

»Visoke davke smo plačevali, da smo si sezidali cerkev, ponos fare. Danes je ruševina. Jokali smo, ko je padel veliki oltar, katerega so brezbožniki podmlinili, ker ni hotel goreti. »Zdaj vam naj pride Bog na pomoč!« so se norčevali komunisti. »Tako bomo naredili z vsemi, ki so proti nam!« so hoteli dopovedovati tolovaji okroglega, rjavoga obraza in polnih oči.

Slovenec je z grozo gledal, kako uničuje mongolska drhal pod komunističnim pove-ljevanjem njegove najdražje svetinje.

Ognjen žubril so švigali v nebo in klicali pravico sodbe. Molče so v zimski sinjini padali zvezdni utrinki. Na Hinjah pa sta se mešali molitve preganjanega ljudstva in strašna kletve preganjalcev...

»Bog je močnejši kakor hudci.« je zatr-dila mlada vdova, »molimo, v molitvi je moč.«

Za arečem dan, za siva... Očenaš... »Kaj bomo skuhalj sveder za deca, kaj bomo jedli jutri in po...?«

»Mama, imaš kruha? Lačen sem. Zebe me. Kdaj gremo domov?«

»Sinko, kmalu boš na toplem, saj se še dobri ljudje na svetn. Domeka pa nimamo več. Ko boš velik, si boš naredil novega, še večjega in bratee bo pomagal.«

»Mama, gremo k ateku. Kje je atek?«

O, kako bi to radovednemu sinu povedala. Atak je zgorel. Živega so vrgli v ogenj. Zakaj? On tega še ne razume. Ali ona dobro ve zakaj. Hotel ni iz svoje hiše, hotel ni iz svoje grude, za katero je garal petdeset let.

»Moja hiša mi hotela goreti, bila je zidana. Skupaj sva jo s bratom postavljala iz Francije. Priletela je neka »Raza«, doma od Grosuplja, in klicala »minerje«. S strašnim pokom so padale stene in rusile moje srce. Rdeča lisa, ki jo ima tolovajka »Raza« pod levim očesom, ji je ne bolj žarela: »Ruš, podiraj, parizant! Vse naj gre k vragu, ker bo prišlo sem na milijone sovjet-skih bratov, mi stari bomo šli pa v Sa-vjetijo!«

Sin mi je bos pribežal. Hotel je rešiti čevlje, tolovaj ga je pahnil v ogenj goreče hiše. Zdaj mora v bolnišnico. Bog ve, če bo ostal.«

Dolga kolona skitanih teles se je bo-sa in naga napotila v domobransko postojanko, kjer je pričakovala pomoči. Burja jim je premetavala raztrgane cunje in jim rezala kožo.

Mladi domobranci, stražar na bloku, je stisnil usta in trdnje prijel za puško.

»Slovenski narod v zbor! Zlo je rodilo gorje!«

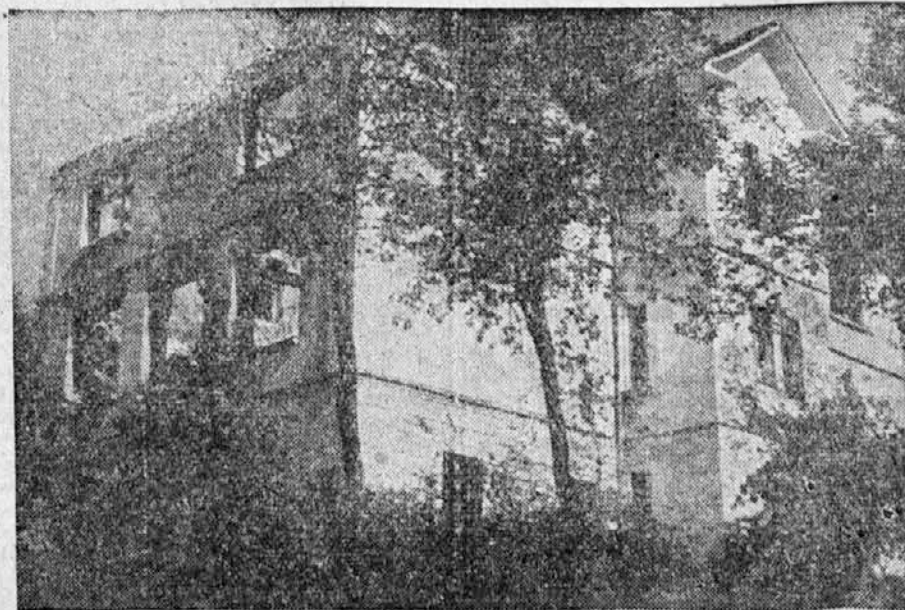
»Domobranci, v zbor! Maščevalci skupi! Hinje, Hrib, Suha Krajina tožijo in kličejo pravico!«

Ljubljančani

Ako nam želite prodati oblačila, čevlje, perilo, posteljnino in slične predmete ter sami ne utegnete priti v naš lokal, prosimo, da nam to ustmeno ali telefonično sporočite. Poslali bomo k Vam na dom svojega nakupovalca.

Nakupovalnica Socialne pomoči

Ljubljana, Gradišče 4 (naspr. Drame). Telef. 30—39.

Šola na Kopanju — še en dokaz o »junaštvu« in »kulturnem poslanstvu« narodno-osvobodilne vojske.